

BÝT KATECHETOU A NAPOMÁHAT RŮSTU CÍRKVE

ZÁZNAM PROMLUVY PAPEŽE FRANTIŠKA NA AUDIENCI SE ZÁSTUPCI NÁRODNÍCH A DIECÉZNÍCH KATECHETICKÝCH CENTER, KTERÁ BYLA SOUČÁSTÍ MEZINÁRODNÍHO KATECHETICKÉHO KONGRESU V ŘÍMĚ (26.–28. 9. 2013).

TENTO KONGRES PŘEDCHÁZEL SVĚTOVÉMU DNI KATECHETŮ (29. 9. 2013), KTERÝ BYL SOUČÁSTÍ OSLAV ROKU VÍRY.

Drazí katecheté, dobrý večer!

Těší mne, že v tomto Roce víry došlo také k tomuto setkání. Katecheze je pilířem pro výchovu víry a je zapotřebí dobrých katechetů. Děkuji za vaši službu církvi a v církvi. I když může být obtížná, vyžaduje mnoho práce a úsilí a nejsou vidět žádoucí výsledky, vychovávat ve víře je krásné! Snad **to nejlepší dědicství, které můžeme dát, je víra**. Vychovávat ve víře, aby rostla. Pomáhat dětem, dospívajícím, mladým lidem a dospělým, aby stále více poznávali Pána a milovali Jež. To je jedno z nejkrásnějších výchovných dobrodružství, takto se tvoří církev. „**Být katechety!**“ Ne „pracovat jako katecheté“, to není k ničemu! Pracuji jako katecheta, protože „se mi líbí učit“... Avšak jestliže nejsi katechetou, neslouží to ničemu! Nejsi plodný, nejsi plodná! Být katechetou **je povolání, nikoliv pouhá práce**. Všimněte si, neřekl jsem „dělat“ katechety, ale „být“ jimi, protože toto bytí vtahuje celý život.

K setkání s Ježíšem přivádíme slovy a také životem, svěděním. Vzpomeňte si na slova Benedikta XVI.: **Církev neroste tím, že druhé obracíme na víru (proselytismem), nýbrž svou přitažlivostí**. A to, co přitahuje, je svědectví. Být katechetou znamená svědčit o víře, být důsledný ve vlastním životě. A to není snadné. Není to snadné! **Pomáháme k setkání s Ježíšem slovy a životem, svěděním**. Rád bych připomněl to, co svatý František říkal svým bratřím: „Hlásejte evangelium stále, a pokud je to nezbytné, tak také slovy.“ Jako první svědectví ať lidé vidí evangelium v našem životě, kéž ho v něm mohou číst. „**Být katechety vyžaduje lásku**, stále silnější lásku **ke Kristu a jeho svatému lidu**. A tato láska se nedá koupit v obchodě, ani tady v Římě. **Tato láska pochází od Krista!** Je to jeho dar! Je to dar Kristův. A jestliže vychází z Krista, i my máme vycházet z Krista, z této lásky, kterou nám dává On. A co znamená toto „vycházet z Krista“ pro katechetu, pro vás, a také pro mne, protože i já jsem katecheta? Co to znamená? Budu mluvit o třech věcech, tak jak to dělali staří jezuité: za první, za druhé, za třetí...

1. Být s Ježíšem v důvěrném spojení a dovolit Mu, aby se na mne díval

Především, **vycházet z Krista znamená být s Kristem v důvěrném spojení**. Ježíš to učedníkům naléhavě připomíná při poslední večeři, když se vydává na cestu k nejvyššímu daru lásky, oběti kříže. Využívá k tomu obrazu vinného kmene a ratolestí a říká: Zůstaňte v mé lásce, zůstaňte se mnou spojení, jako je ratolest spojena s kmenem. Pokud jsme s Ježíšem spojení, můžeme přinášet ovoce. To je důvěrný vztah s Kristem. Zůstaňte v Ježíši! Je to zůstat v přílnutí k Němu, v Něm, s Ním, tím, že s Ním mluvíme: zůstat v Ježíši.

První věcí pro učedníka je být s Mistrem, naslouchat Mu a učit se od Něj. To platí stále, je to cesta, která trvá celý život. Vzpomínám si, že v diecézi, ale v jiné než v té poslední, jsem častokrát viděl katechety, kteří ukončili kurzy v katechetickém semináři a vycházeli se slovy: „Teď mám titul katechety!“ Ten ale není k ničemu, nic nemáš, ušel si jen malou cestičku! Kdo ti pomůže? Ne titul, ale postoj: být s Ním, **prodlévat v Pánově přítomnosti a vystavit se jeho pohledu**. A toto trvá celý život.

Ptám se vás: Jak setrváváte v Pánově přítomnosti? Když jdete k Pánu, díváte se směrem ke svatostánku? Co děláte? ... Ale já mluvím, něco říkám, přemýšlím, medituji, prožívám... Výborně! Necháte Pána, aby se na vás díval? **Dovolit Pánu, aby na nás hleděl**. Dívá se na nás – a to je způsob modlitby. Jak se to ale dělá? zeptáte se. Zkrátka se díváš na svatostánek a dovolíš, aby se Pán díval na tebe. Je to jednoduché... Namítnete: ale také trochu nudné, asi u toho usnu. Klidně usni! Jen usni! On na tebe hledí i tak! Bude se na tebe dívat stále! Můžeš si být jistý, že On na tebe hledí! A to je mnohem důležitější než titul katechety – je to součást bytí katechety. Toto rozehřívá srdce a udržuje hořící plamen přátelství s Pánem. Dává ti zakusit, že se na tebe opravdu dívá, že je ti nablízku a má tě rád.

Při návštěvě jedné římské farnosti ke mně přistoupil jeden muž, relativně mladý, a řekl mi: „Otče, jsem rád, že vás poznávám. Já však v nic nevěřím, nemám dar víry.“ Chápal, že víra je dar. „Nemám dar víry. Co mi na to povíte?“ Odpověděl jsem: „Nedej se odradit. On tě má rád. Dovol Mu, aby se na tebe díval. Nic víc.“ A toto říkám i vám: „Dovolte Pánu, aby se na vás díval.“

Chápu, že to pro vás není tak jednoduché – zejména pro ty, kdo žijí v rodině a mají děti, je obtížné najít delší dobu klidu. Díky Bohu však není nezbytné, abychom všichni konali stejně. V církvi existuje různost povolání a duchovních forem. **Důležité je najít vhodný způsob bytí s Pánem – a to je možné v každém životním stavu**. Nyní se každý může zeptat sám sebe: Jak prožívám toto bytí s Ježíšem? To je otázka, kterou vám zanechávám: Jak prožívám toto bytí s Ježíšem, toto zůstávání v Ježíši? Jsou chvíle, kdy zůstávám v jeho přítomnosti a v mlčení se vystavuji jeho zraku? Dovoluji jeho ohni, aby zahřál mé srdce? Není-li v našem srdci žár Boha, jeho lásky, jeho něhy, jak můžeme my, ubozí hříšníci, rozehřát srdce druhých? Uvažujte nad tím, ano?

2. Opustit sebestřednost a otevřít se druhým

Druhý prvek je tento – znovu začít od Krista, to znamená následovat Jež v tom, jak vychází ze sebe sama a jde vstříc druhým. To je krásná, byť poněkud paradoxní zkušenost. Proč? Protože ten, kdo klade do středu vlastního života Krista, ten se zároveň od středu posouvá. Čím více se sjednocuješ s Ježíšem a čím více se Kristus stává středem tvého života, tím více tě uschopňuje, abys ze sebe vyšel, opouštěl střed a otevíral se druhým. To je pravá dynamika lásky, to je pohyb samého Boha. Bůh je středem, avšak v trvalém darování sebe sama, ve sdílení vztahů a života... Totéž se stává nám, když zůstáváme spojení s Kristem – On nás uschopňuje vstoupit do této dynamiky lásky. **Kde je pravý život v Kristu, je také otevřenost vůči druhým, je vycházení ze sebe sama, abychom šli Kristovým jménem vstříc druhému**. Toto je katechetova práce – z lásky neustále vycházet ze sebe sama, aby svědčil o Ježíši, hovořil o Něm a hlásal Jež. To vše je důležité, protože to činí Pán. Právě On nás vyzývá k tomu, abychom ze sebe vyšli.

Katechetovo srdce žije trvale v tomto systolickém a diastolickém pohybu: spojení s Ježíšem, setkání s druhým. Jsou to dvě věci: spojuji se s Ježíšem a vycházím vstříc druhým. Chybí-li jeden z těchto dvou pohybů, srdeční tep ustává, není možné žít.

Dostáváme darem kérygma a darem je nabízíme dále. Takové nepatrné slůvko: dar. Katecheta si je však vědom, že obdržel dar – dar víry, který darem předává dále. Je to velmi krásné... Katecheta si ale pro sebe nenechává žádný procentuální podíl. Vše, co dostal, dává. Nejde tu o obchod! Je to ryzí dar, dar přijatý a předávaný dále. A právě tam, na této spojnici obdarování, stojí katecheta. V tom také spočívá samotná povaha kérygmatu – je to dar, který plodí poslání, který nás podněcuje vykročit ze sebe. Svätý Pavel říkal: „Kristova láska nás podněcuje.“ Avšak ono „podněcuje“ lze chápat také tak, že „nelze jinak“, jsme jakoby v jejím zajetí. Je to tak: **láska tě přitahuje a posílá, zmocní se tě a daruje tě druhým.** V tomto napětí se pohybuje křesťanovo, a zejména katecheto-vo srdce. Ptejme se, zda tluče moje srdce katechety tímto způsobem. Zda je v něm přitomen tento oboustranný pohyb, sjednocení s Ježíšem a setkání s druhým. Živí se naše srdce vztahem k Pánu, aby Jej mohlo přinášet dál – a nikoliv si Jej zdržovalo pro sebe? Řeknu vám jednu věc: nechápu, jak může katecheta zůstat stát bez hnutí, bez tohoto pohybu. Nechápu!

3. Mít odvahu jít s Kristem až na okraj (periferii)

Třetí prvek se nadále nese v této linii: znovu začít od Krista znamená nemít strach jít s Ním na periferie. Zde se mi vybavuje příběh Jonáše, což je opravdu zajímavá postava, zejména v našich převratných a nejistých dobách. Jonáš je zbožný člověk, který vede klidný a spořádaný život. To jej přivádí k tomu, že má svá jasně daná schémata, podle kterých nesmlouvavě všechno a všechny posuzuje rigidním způsobem. Má ve všem jasno, pravda je dána... Je rigidní! Když jej tedy Pán volá, aby šel kázat do Ninive, velkého pohanského města, Jonáš se cítí velmi špatně. Jít tam? Vždyť já mám pravdu zde. Proč bych tam měl chodit? Cítí se velmi špatně. Ninive stojí mimo jeho schémata, je to periferie jeho světa. A tak utíká, odjíždí do Španělska, prchá pryč, nastupuje na loď a odjíždí. Přečtete si znovu knihu proroka Jonáše. Je krátká, ale je to velmi poučné podobenství, zejména pro nás, kteří jsme v církvi.

Co nás učí? Učí nás, **abychom při následování Boha neměli strach vycházet ze svých schémat, protože Bůh je vždycky mimo tato schémata.** Víte co? Bůh nemá strach! Věděli jste to? Bůh se nebojí a stojí vždy nad našimi schématy. Bůh nemá strach z periferií: půjdete-li na periferie, najdete Ho tam. Bůh je stále věrný a je tvůrčí. Katecheta bez tvořivosti, to nedává smysl – **kreativita je jakousi podpěrou katechetova bytí.** Bůh je kreativní, není uzavřený, a tudíž také není nikdy rigidní. Bůh není rigidní! Přijímá nás, vychází nám vstříc, chápe nás. Máme-li být věrní a tvůrčí, je třeba, abychom byli schopni změny. Dokázat se změnit. Proč se mám změnit? Proto, abych se **přizpůsobil okolnostem, v nichž mám hlásat evangelium.** Máme-li zůstat s Bohem, je zapotřebí umět vycházet, nemít z toho strach. Pokud katechetu přepadne strach, je to zbabělec. Pokud je katecheta příliš klidný, skončí jako socha v muzeu – a takových máme dost, nemyslíte? Už jich máme dost, prosím vás proto, už

žádné sochy v muzeu. Když je katecheta rigidní, zkostnatí a je neplodný. Proto se ptám: Chce snad někdo z vás být zbabělec, socha v muzeu nebo neplodný? Ne? Určitě? Tak dobře. Nyní vám řeknu něco, co jsem řekl už mnohokrát, ale srdce mne nutí, abych to řekl i teď: Když my křesťané zůstáváme uzavřeni ve své skupině, hnutí, farnosti, prostředí, stává se to, co se děje s každým uzavřeným prostorem. Je-li nějaká místnost zavřená, začíná páchnout vlhkostí. Jestliže je v té místnosti uzavřen nějaký člověk, onemocní! **Je-li křesťan uzavřen ve své skupině,**

ve své farnosti či ve svém hnutí, onemocní. Vyjde-li však do ulic, na periferie, může se mu přihodit to, co se stává lidem, kteří se pohybují na ulicích – nějaká nehoda. Častokrát jsme viděli dopravní nehody. Ale já vám říkám: dávám tisíckrát přednost církvi, které se stane nehoda, než církvi, která onemocní! Církvi a katechetovi, který má odvahu riskovat a vyjít, než katechetovi, který má vše nastudováno, všechno ví, je však stále uzavřený a nemocný. Někdy totiž ta nemoc vychází z hlavy...

Ovšem pozor! Ježíš neříká: Jděte a nějak si poradte. Nikoliv, **Ježíš říká: Jděte, já jsem s vámi!** V tom je naše krása a naše síla – jestliže jdeme, vycházíme a přinášíme jeho evangelium s láskou, pravým apoštolským duchem a parresii (v postoji důvěry spojené s odvahou). Bůh kráčí s námi a před námi – předchází nás. Pán nás stále předchází, *prime-rea* – teď jste se naučili smysl tohoto slova. Říká to Bible, ne že to říkám já. Pán nám v Bibli říká: Jsem jako květ mandlovníku. Proč? Protože je

to první květ, který na jaře vykvétá. On nás vždy předchází, je první. To je pro nás zásadní: **Bůh nás stále předchází.** Když máme v úmyslu vydat se daleko, na nejzazší periferii, a máme z toho možná trochu strach, ve skutečnosti je tam již Bůh. Ježíš na nás čeká v srdci onoho bratra, v jeho zraněném těle, v jeho utlačovaném životě, v jeho duši bez víry. Existuje jedna periferie v mé předchozí diecézi, která mne natolik rmoutí, že cítím bolest. Jsou to děti, které neumějí udělat znamení kříže. V Buenos Aires je hodně dětí, které se neumějí pokřizovat. To je jedna z periferií, kam je nutné jít. Ježíš tam už je, čeká, abychom těm dětem pomohli a naučili je udělat znamení kříže. On je stále před námi.

Drazí katecheté, tím zakončím tři body:

- Vycházejte stále z Krista. Děkuji vám za to, co děláte, a především za to, že jste v církvi, putujícím Božím lidu, a že s tímto Božím lidem putujete.
- Zůstávejme s Kristem a v Kristu – snažme se stále více být jedno s Ním, následujme Jej, napodobujme Jej v jeho pohybu lásky, jeho vycházení vstříc člověku.
- A vyjděme, otevřme dveře, mějme odvahu vyznačit nové cesty k hlásání evangelia.

Kéž vám Pán žehná a Panna Maria vás doprovází. Děkuji!

Oficiální videozáznam celé audience je dostupný na <http://www.youtube.com/watch?v=iPFQcDpDQ7s>.

